

Taidokkaat julkiset purkuhankinnat - Espoon toimintamalli, kokemukset ja kehitysideat

25.9.2025

Purkupäivä 2025

Rakennepäällikkö Vesa Pyy ja erityisasiantuntija Arttu Turtonen

Hiilineutraali kiertotalous Espoossa

- Espoon kaupunki on sitoutunut kiertotalouden edistämiseen ja sitä kautta keskeisenä tavoitteena on käyttää luonnonvaroja kestävästi, jolloin hukkaa tai jätettä syntyy hyvin vähän. Kaupungin päämääränä olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.
- Kiertotalouden painopisteitä 2021-2025:
 - Uusilla toimenpiteillä edistetään purkujätteen hyödyntämistä
 - Materiaalien uudelleen- ja uusiokäyttö ja niiden arvokkaan kierron lisääminen niin kaupungin omassa toiminnassa kuin Espoo-yhteisössäkin. Materiaalien kierron vahvistaminen esimerkiksi purkumateriaalien, muovin, tekstiilin ja biojakeiden osalta.
 - Kestävillä hankinnoilla ohjaava vaikutus kiertotalouden ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon

Vuoden taidokkain hankinta – Rakennusten purkutyöt ja purkumateriaalien kierrätys

- Espoon kaupungin 2024 kilpailuttama Rakennusten purkutyöt ja purkumateriaalien kierrätys -hankinta valittiin Julkisten hankintojen neuvontayksikön (JHNY) järjestämän Vuoden taidokkain hankinta -kilpailun voittajaksi 2025
- Tuomariston perusteet voittajasta:
 - *”Tuomariston mukaan Espoon voittajahankinnassa yhdistyi monta taidokasta elementtiä. Hankintayksikkö tunnisti, että hankintaan voisivat tarjota eri kokoiset yritykset ja näki paljon vaivaa sen eteen, että sekä isommilla että pienemmillä yrityksillä oli edellytykset osallistua. Panostus vuorovaikutukseen tarjoajien kanssa oli vaikuttavaa.”*
 - *”Lisäksi hankinnassa huomioitiin tehokkaasti ympäristönäkökohdat. Tarjoamista helpotettiin myös innovatiivisella ohjevideolla. Tarjousvertailussa menestyivät tarjoukset, jotka toivat aidosti lisäarvoa hankintayksikölle. Hankinnalla onnistuttiin vieläpä luomaan toimintamalli, jolla purkuhankkeet saadaan toteutettua nopeasti ja sujuvasti, niin tilaajien kuin kunnan asukkaidenkin iloksi.”*

Vuoden taidokkain hankinta – Rakennusten purkutyöt ja purkumateriaalien kierrätys

- **Hankinnan kohde:** rakennusten ja rakenteiden purkutyöt, niihin liittyvät rakenne- ja talotekniset rakennus- ja muutostyöt sekä syntyvän purku- ja rakennusmateriaalin hallittu lajittelu, kierrätys ja hyötykäyttö sekä seuranta.
 - Osa-alueet:
 - Osa-alue 1: pienet purkuhankkeet enintään 500 kem² (tarjousten määrä 8 kpl)
 - Osa-alue 2: keskikokoiset ja suuret hankkeet, yli 500 kem² (tarjousten määrä 6 kpl)
 - Hankintalain mukainen puitejärjestely
 - Sopimuskausi 4 vuotta
- **Hankinnan ennakoitu arvo:** 16 200 000 €
- **Kilpailutuksen toteutus:** kevät 2024
- **Hankintamenettely:** Avoin menettely

Uudet käytännöt ja onnistumiset

- **Hankinnalla edistetään Espoon purkuhankkeiden prosessin ja kierrätyksen kehittämistä sekä ekologista kestävyyttä**
 - Osapuolten välinen yhteistyö ja kehittäminen mm. ehjänä purkaminen mahdollistettu puitejärjestelyssä
 - Puitejärjestelyn mukaisissa hankinnoissa seurataan purkumateriaalien hyötykäyttöä ja kierrätysastetta
 - Tilastointia ja seuranta varten kehitettiin laskentamalli purkumateriaalien kierrätykselle ja hyötykäytölle
 - Laskentamallissa käytetään urakoitsijoiden tarjouksissaan ilmoittamia sitovia materiaalikohtaisia hyötykäyttö- ja kierrätysaste prosentteja
 - Seurannan kautta saadaan uutta tietoa toteutuneesta purkumateriaalien kierrätyksestä ja hyötykäytöstä. Tarvittaessa laskentamalli toimii sanktioinnin perusteena.
 - Laskentamallista saatua tietoa hyödynnetään mm. Espoon Ilmastovahdissa

Uudet käytännöt ja onnistumiset

- **Vuorovaikutus ja viestintä hankintaprosessin aikana**
 - Espoon purkuhankkeita ja -kierrätystä koskevien tavoitteiden viestiminen potentiaalisille urakoitsijoille markkinavuoropuhelujen avulla
 - Dialogi purkumateriaalin kierrätyksen ja hyötykäytön kehittämistyöstä käyntiin jo hankinnan valmisteluvaiheessa
 - Ohjevideo kokonaiskierrätysastetta koskevan laskentaraportin täyttämiseen tarjouksen jättövaiheessa
 - Onnistunut kokeilu siitä, kuinka auttaa tarjoajia tekemään tarjouspyynnön mukainen tarjous

Käytännönkokemukset sopimuskaudella

- **Toteutuneita kohteita sopimuskaudella mm.:**
 - Pohjois-Tapiolan koulu, rv. 1964-1967, 6561 brm2, pv-runko ja tiilimuuraus, purku menossa. Tehty ehjänä kierrättäminen ennen purkutöön aloittamista
 - Jousenkaaren koulu, rv. 1960, 2897 brm2
 - Samarian terveysaseman E-rakennus, rv. 1970. 1403 brm2
 - Komeetan koulu, rv. 1982, 1883 brm2
 - Laurinlahden koulu, rv. 1983, 3800 brm2

Materiaalien kierrätys- ja hyötykäyttökokemukset

- **Betoni:** hyötykäyttönä murskeeksi 100% => infrakohteet
- **Tiilet:** puitesopimuksesta puuttui ehjänä kierrättäminen, joten menneet osittain hyötykäyttönä murskeeksi 100%, osittain otettu jo ehjänä talteen. Kierto onnistuu jos kohtuullinen hinta joko kaupungin omalle varastopaikalle tai ulkopuoliselle toimijalle
- **Kivennäislaatat ja keramiikka:** luvattu esim. hyötykäyttöön 100%, hävitetty kuitenkin rakennusjätteen mukana
- **Bitumi- ja kattuhuopa:** kierrätetään 100%, uuden bitumin valmistus mahdollista

Materiaalien kierrätys- ja hyötykäyttökokemukset

- **Kyllästämätön puu:** hyötykäyttönä energiajakeeksi 100%
- **Metallit:** 100% kierrätykseen => uusiokäytön materiaaliksi
- **Muovit:** luvattu esim. hyötykäyttöön 100%, hävitetty kuitenkin rakennusjätteen mukana
- **Lasi:** luvattu esim. kierrätykseen 50% ja hyötykäyttöön 50%, hävitetty kuitenkin rakennusjätteen mukana. Syynä rikutut ikkunat
- **Eristeet:** luvattu esim. Hyötykäyttöön 90%, käytännössä mennyt kaatopaikan penkkaan
- **Loisteputket** purettu ja lajiteltu
- **Kipsilevy:** luvattu kierrättää esim. 90%, mutta mennyt rakennusjätteen mukana. Mahdollista kierrättää kipsilevytehtaille

Sepontie 2, Ehjänä purkamisen pilotti

Sepontie 2 -pilotti on osa Espoon Kiertotalot-hanketta, jossa kehitetään rakennusosien uudelleenkäyttöä ja ehjänä purkamisen toimintamalleja. Pilotissa testattiin käytännössä, miten tiilet, kalusteet ja muut rakennusosat voidaan inventoida, purkaa ehjänä, testata ja käyttää uudelleen.

Kohde osoitti, että eri toimijoiden yhteistyöllä voidaan saavuttaa konkreettisia tuloksia kiertotalouden edistämisessä. Pilotti toimii esimerkkinä siitä, miten rakennusosien ja irtaimiston uudelleenkäyttö voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti ja tehokkaasti.

Julkisivutiilien uudelleenkäytön kokeilu ja toimintatapojen testaus. Testauksen jälkeen tiilet menevät Espoon kaupungin omaan käyttöön, mikä mahdollistaa tiilien paikallisen uudelleenkäytön. Pilotissa testataan ehjänä purun toimenpiteitä, varastointiolosuhteita ja materiaalien testausta.

Vaatii vielä kaupungin korjaustuotannon toimintamallin muuttamista siten, että kierrätystiilet hyödynnetään mahdollisimman pian.

Sepontie 2, Ehjänä purkamisen pilotti

Irtaimiston inventointi

Kierrätysoperaattori aloitti projektin inventoimalla kalusteet ja muun irtaimiston kohteessa yhdessä Metropolian opiskelijoiden kanssa. Inventoidut kalusteet ja irtaimisto laitettiin myyntii Kiertonettiin, jota kautta yksityishenkilöt ja yritykset voivat ostaa irtaimistoa suoraan kohteesta.

Ostajakunta ja käyttötarkoitukset Asiakkaat hankkivat tavaraa yksityiskäyttöön, kuten mökeille, omakotitaloihin tai remonttikohteisiin. Yrityskäyttöön ostettiin ovien lukkoja, heloja ja valvontakameroita.

Purku-urakoitsija avusti suurempien laitteiden irrotuksessa. Osa tuotteista jäi myymättä vaikean irrotettavuuden tai koon vuoksi.

Sepontie 2, Ehjänä purkamisen pilotti

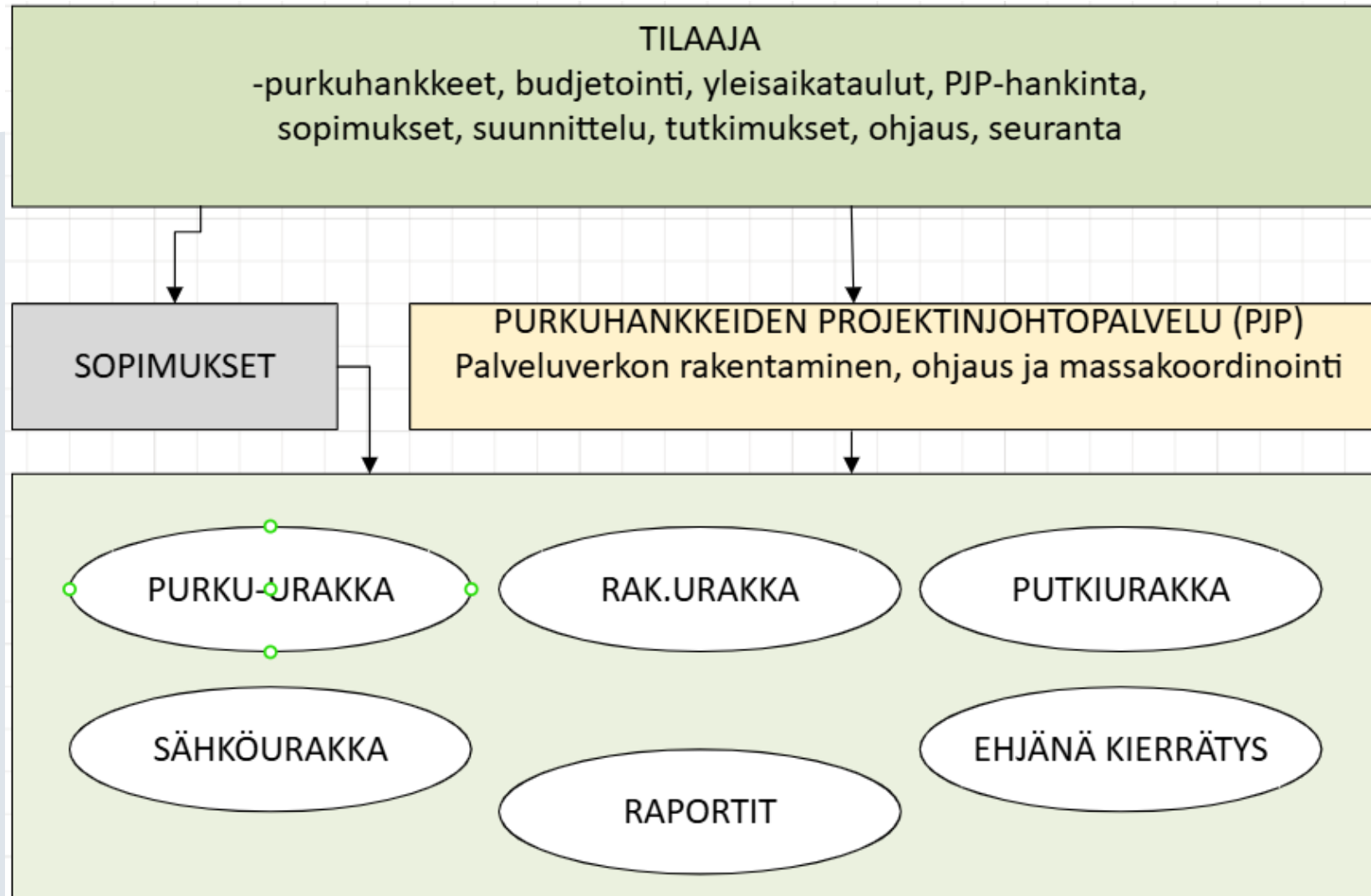
Opit ja suositukset (Operaattorin raportista)

- Myyntityö kannattaa toteuttaa ennen purku-urakan kilpailutusta
- Uudelleenkäyttöpalvelut voisi kilpailuttaa erikseen
- Inventoinnin ja suunnittelun varhainen aloitus parantaa tuloksia

Jatkotoimet:

- Ehjänä purkaminen prosessikuvaukseen ja hankintaan mukaan
- Yhteistyön ja roolitusten selkiyttäminen
- Tavoitteena löytää **palveluntuottaja**, joka kykenee rakentamaan yritysverkoston ja operoimaan koko sopimuskauden (4 vuotta) purkukohteiden projektinjohdossa, materiaalien kierrätysoperaattorina sekä raportoimaan työt tilaajalle.

Toiminnan kehittämismalli

Kiitos!